

[Marcel Touw]

Ziekteverzuim: kan het nog ietsje minder?

Het ziekteverzuim van het onderwijspersoneel is de laatste jaren sterk gedaald. De laatste 25 jaren is het ziekteverzuim bij het onderwijspersoneel zelfs nog nooit zo laag geweest. Daarmee heeft het ziekteverzuim een historisch laagtepunt bereikt. Dit is een prestatie van formaat van het primair onderwijs. Weliswaar blijft de vraag bestaan of nog meer winst valt te boeken of dat nu de bodem is bereikt?

De ontwikkeling van het ziekteverzuim

In de grafiek (pag 10) staat de ontwikkeling van het ziekteverzuim van onderwijsgevend personeel, uitgesplitst naar BaO en SOWEC.

Duidelijk is de sterke daling van het ziekteverzuim te zien in de afgelopen jaren. Het laatste jaar is echter een kleine stijging waarneembaar. Op deze stijging wordt aan het eind van dit artikel nader ingegaan.

Tevens is opvallend dat het ziekteverzuim bij SOWEC-instellingen structureel hoger ligt dan bij scholen uit het basisonderwijs.

Een verschil dat kan oplopen tot anderhalf procentpunt. Welke oorzaken aan dit verschil ten grondslag liggen, is onduidelijk.

Primair onderwijs vs marktsector

Het ziekteverzuim in het primair onderwijs ligt hoger dan in de marktsector. De marktsector kent een ziekteverzuim van ongeveer 4,5 procent, terwijl het primair onderwijs een ziekteverzuim van ongeveer 6 procent heeft.

Kan hieruit worden geconcludeerd dat het ziekteverzuim in het onderwijs eigenlijk nog verder kan dalen? Daar is geen volmondig 'ja' op te zeggen. Sterker nog, het lijkt er zelfs op dat het huidige ziekteverzuim in het primair onderwijs van hetzelfde niveau is als de marktsector. Dat lijkt tegenstrijdig, maar dat is niet zo. In het primair onderwijs werken verhoudingsgewijs veel vrouwen, ouderen en parttimers ten opzichte van de marktsector, en juist die groepen verzuimen meer dan mannen, jongeren en fulltimers. Als het primair onderwijs dezelfde opbouw van het personeelsbestand zou hebben als de marktsector, dan zou het ziekteverzuim aardig in de buurt liggen van de marktsector. Als daarnaast wordt gerealiseerd dat in het primair onderwijs het ziekteverzuim goed wordt bijgehouden, waardoor er nauwelijks sprake is van onderregistratie – een fenomeen dat in de marktsector wel wordt geconstateerd – is het verschil in verzuimcijfers tussen de marktsector en het primair onderwijs nog beter te verklaren. De conclusie lijkt dan ook gerechtvaardigd dat het ziekteverzuim in de marktsector en het primair onderwijs vergelijkbaar zijn.

OP vs OOP

Sinds jaar en dag is er een verschil in ziekteverzuim te constateren tussen het onderwijsgevend (OP) en het onderwijsondersteunend (OOP) personeel. Het OOP verzuimt in het algemeen namelijk meer dan het OP. In het basisonderwijs zit daar zelfs een verschil van bijna 2 procentpunt tussen. Opvallend daarbij is dat het andersoortig verzuim lijkt te zijn. Het OP meldt zich verhoudingsgewijs niet zo vaak ziek, maar als men zich ziek

► *Vervolg pagina 9*

meldt dan is het ook lang. Het OOP meldt zich daarentegen vaker ziek dan het OP, maar dan wel minder lang. Wellicht wordt dit verschil verklaard, omdat verzuim van OP direct gevolgen heeft voor het lesgeven aan kinderen, terwijl dit bij het OOP minder het geval is. Docenten zouden daarom zich minder snel ziek melden.

Kan het nog echt ietsje minder?

Zoals gezegd, het ziekteverzuim is de laatste periode weer aan het stijgen. In het SO/WEC stijgt het ziekteverzuim overigens meer dan in het BaO. Ook individuele scholen geven aan dat zij de laatste tijd worden geconfronteerd met een hoger ziekteverzuim. Zij ervaren dat als een trendbreuk ten opzichte van eerdere jaren. Ook in andere sectoren wordt de laatste tijd een stijging van het ziekteverzuim geconstateerd. In die zin verschilt het primair onderwijs dus niet van andere sectoren. Zoals ook eerder aangegeven, is de sterke daling van het ziekteverzuim gerealiseerd door de inzet van het scholenveld zelf.

Er is veel geïnvesteerd in ziekteverzuimbeleid en re-integratie-activiteiten voor zieke medewerkers. Die goede basis ligt er al binnen de scholen. Daarom wordt verwacht dat het hoge ziekteverzuimpercentage uit vroegere jaren niet meer zal voorkomen en dat er snel en adequaat door de scholen kan worden ingesprongen op een hoger ziekteverzuim.

Ook het Vervangingsfonds wil haar steentje bijdragen aan een verdere verlaging van het ziekteverzuim. Dat doet zij door specifieke schoolbesturen met een hoog ziekteverzuim extra te ondersteunen met een samenhangend pakket aan maatregelen, zoals trainingen voor het management en ondersteuning voor de oudere medewerkers binnen de school. Het Vervangingsfonds zal haar uiterste best doen om, samen met het scholenveld, de trend van stijgend ziekteverzuim daarmee om te buigen naar dalend ziekteverzuim. De tijd zal leren of dat ook daadwerkelijk lukt. Maar met het aanbod aan extra activiteiten wordt daar wel een goede basis voor gelegd. ■

Ziekteverzuim Onderwijsgevend Personeel

